

ה"ת 5819/02/22 - קובי צור - בעצמו נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה במחוז תל-אביב (בת-ים)

ה"ת 5819-02-22 צור נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני: 80639/22

בפני כבוד השופט אהרן האוזרמן

המבקש קובי צור - בעצמו

נגד

המשיבה מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד אשר פרי תביעות תעבורה

חטיבת התביעות, מ"י

החלטה

בפני בקשה להחזרת "קורקינט חשמלי", בבעלות המבקש [להלן: "התפוס"] המוחזק בידי המשטרה מיום 09.02.22.

1. ביום 09.02.22 נתפס בכף על ידי שוטרים עובדו של המבקש כשהוא נוהג בקורקינט התפוס שקיבלו מהמבקש. נטען כי הקורקינט דורש רישיון נהיגה וכן אין מחלוקת כי הנהג בלתי מורשה לנהיגה. נטען כי הנהג עבר עבירות לכאורה של נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא רישיון רכב, עבירות על סעי' 10(א) וסעי' 2 לפקודת התעבורה.
2. המבקש רכש את הקורקינט לדבריו כשבועיים קודם לכן מחנות "בידר - יבוא ושיווק מכונות" בחולון, תמורת כ- 16,000 ₪. המבקש מסר לדבריו את הקורקינט לנהג והתיר שימושו בקורקינט, מאחר ולא חשב שיש צורך ברישיון נהיגה על מנת לנהוג בו.
3. המבקש עותר לשחרור התפוס לידיו. נטען כי התפוס נתפס בידי המשטרה ומוחזק שלא כדין, בכך נפגע קניינו של המבקש ונגרם לו נזק כלכלי. בנוסף, נטען כי ניתן להסתפק באמצעים חלופיים לתפיסת הרכב בעין.
4. המשיבה בתגובה מתנגדת להחזרת התפוס. לטענתה, התפוס מוחזק בידיה כדין כראיה במשפט וכן המשיבה הודיעה על כוונתה לעתור לחילוט התפוס בסיום ההליך.

דין והכרעה

הסמכות לתפיסת הרכב:

5. מקור הסמכות לתפיסת חפצים בידי המשטרה, הוא מכוח סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט - 1969 (להלן: ה"פסד"פ") הקובע כי:

"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה".

6. בענייננו נטען כי המשטרה תפסה את הקורקינט מ-4 סיבות: העבירות החמורות שנעברו בו, הסיכון בהמשך ביצוע עבירות בו, הצורך הראייתי להצגתו במשפט, ותפיסת אמצעי שנמסר לביצוע העבירה.
7. בסעיף 57א לפקודת התעבורה, תשכ"א - 1961 נקבעה סמכות המשטרה להורות על איסור שימוש מנהלי ברכב, לתקופה מוגבלת, ברשימה סגורה של עבירות המפורטות בתוספת השביעית לפקודה. התכלית החקיקתית של סעיף 57א לפק"ת היא למנוע מסוכנות מידית הנובעת מביצוע עבירות (בתוספת השביעית) ולהרתיע נהגים. התכלית ההרתעתית כשלעצמה נלמדת מהעובדה כי ניתן להשבית רכב שבעליו לא עבר כלל את העבירה ולא נשקפת ממנו כנהג בעצמו כל מסוכנות (ראו: ב"ש 22261/09 **ריבוח נ' מ"י** (פורסם בנבו) (17.12.09)).
8. בשונה מתכלית "**איסור השימוש**" שבסעיף 57א לפקודת התעבורה, תכלית "**תפיסת חפץ**" על פי סעיף 32 לפסד"פ אינה למטרת הרתעה. לסעיף 32 לפסד"פ תכלית מניעתית ביחס לחפץ העשוי לשמש לביצוע עבירה שטרם נעברה; תכלית זו יכולה להיות תכלית ראייתית - הצגת החפץ בהליך משפטי עתידי באופן בו החשוד לא יוכל לגרום לשיבוש הראייה; או תכלית של חילוט, אם החפץ ניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה.
9. תפיסת הקורקינט בוצעה במקרה זה על ידי משטרת ישראל בסמכות בהתאם לסעיף 32 לפסד"פ, לאור העובדה שמדובר בחפץ באמצעותו בוצעה עבירה, וכן קיים חשש (על פי ניסיון העבר) כי תבוצע בו עבירה גם בעתיד.
10. החזקת הרכב למטרת הבטחת חילוט עתידי, נעשתה אף היא בסמכות מאחר ונמסרה הודעה על כוונת המאשימה לעתור לחילוט הרכב באם תתקבל הרשעה בסיום ההליך.
- סמכות בית המשפט להורות על חילוט החפץ שנתפס, לאחר הרשעה, קבועה בסעיף 39 לפסד"פ, לגבי אדם המורשע שהוא **בעל החפץ** וכן בסעיף 39(ב) לפסד"פ לגבי חפץ שנמסר מהבעלים לאדם המורשע כשהתפוס נמסר כשכר או **כאמצעי לביצוע העבירה**.

ומן הכלל אל הפרט:

11. השאלה שבפני היא קביעת חלופת תפיסה. חלופת התפיסה צריכה להתאים לעילת התפיסה. במקרה דנן, עילת התפיסה כפולה, הן לפי סעיף 32 והן לפי סעיף 39(ב) לפסד"פ. החלופה הנבדקת לצורך הבטחת העילה לפי סעיף 32 לפסד"פ במקרים רבים "פחותה" ואינה דורשת הפקדת ערבות כספית בשיעור חלק משווי התפוס. החלופה המתאימה במקרים בהם עילת התפיסה היא הבטחת אפשרות לחילוט עתידי של התפוס הינה לרוב "חמורה" יותר מטבע הדברים, לרוב נדרשת נוסף לשעבוד ואיסור דיספוזיציה גם הפקדת ערבות כספית.
12. במקרה דנן, יש לשים לב כי העבירות לכאורה מיוחסות לנהג שאינו הבעלים של התפוס. על מנת להעריך את הסיכוי כי ביהמ"ש יורה על חילוט התפוס בסיום ההליך, השאלה שיש להתייחס אליה היא מקור הסמכות לחילוט התפוס במקרה זה, לפי סעיף 39(ב) לפסד"פ, היינו האם ניתן יהיה בסיום המשפט לקבוע כי הקורקינט נמסר על ידי המבקש לנהג - כדי שישמש אותו כאמצעי לביצוע העבירה, היינו על מנת שזה ינהג ללא רישיון. על פי גרסת המבקש המסירה הייתה לצורך נהיגה בתפוס, ולכאורה משמשת כאמצעי

לביצוע העבירה.

13. סיכומו של דבר, מצאתי כי קיימת עילה לתפיסת התפוס. אני קובע כי התפיסה בוצעה בסמכות וכדין וכן קיימת עילה להחזקת הרכב התפוס הן לפי ס' 32 והן לפי ס' 39(ב) לפסד"פ. בהתאם לחוק ולכללים שנקבעו בפסיקה יש לגשת כעת לבחינת חלופת תפיסה אפשרית.

המשך התפיסה בידי המשטרה ובחינת חלופת "תפיסה":

14. אין ספק כי המשך החזקת התפוס פוגעת בזכות הקניין של המבקש. הכלל הוא שעל המדינה להציג תשתית ראיתית מספקת, על-פיה ניתן יהא לקבוע אם אמנם האמצעי של המשך התפיסה הינו מידתי (בש"פ 498/01 עריפה עמאש נ' מדינת ישראל פד"י נה(3) 241).

15. התפיסה פוגעת, מעצם מהותה, בזכות האדם לקניין. לפיכך, בביצוע סמכות התפיסה יש לאזן בין מידת הפגיעה בקניינו של אדם ההכרחית כדי להגשים את תכלית ההליך הפלילי, לבין הצורך בהשגת האינטרס הציבורי הטמון בהחזקת המשטרה בחפץ הנגוע בכתם העבירה, או אמור לשמש ראיה במשפט [בש"פ 555/07 יחיא נ' משטרת ישראל (פורסם בנבו)(06.03.07)].

עוד נקבע כי הצורך באיזון ראוי כאמור קיים לא רק בשלב התפיסה גופו, אלא גם לאחר מכן, וכל עוד המשטרה מחזיקה בתפוס, וכן בשלב שבו יש להכריע אם יש מקום לשחרור החפץ.

16. הגישה הרווחת היא כי ראוי לנקוט ככל הניתן בחלופות תפיסה והחזקה של רכוש בטרם הרשעה (ראו: בש"פ 3159/00 רבין נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו)(30.05.00)).

כשם שלעניין מעצר תיבחן השאלה האם קיימת עילת מעצר, ואם כן, האם ניתן להגשים את תכליתו באמצעות חלופה שפגיעתה פחותה, כך גם בעניינו בהקשר להחזקתו של חפץ תפוס יש לבחון האם קיימת "חלופת תפיסה" אשר תגשים את מטרת התפיסה שפגיעתה פחותה בזכות הקניין של המבקש שהינה בעלת הזכויות בקורקינט.

17. בית המשפט העליון עמד על הצורך באיזון בין זכות הקניין לבין הזכות להמשיך להחזיק בתפוס וקבע כי:

"לא יעלה מעינינו, כי המשך החזקת החפץ שנתפס בידי המשטרה יש בו כדי לפגוע בזכות הקניין של הבעלים - מעבר לפגיעה שהייתה בעצם התפיסה - ומכאן עשויה שתילמד חובה המוטלת על המשטרה - ועל בית-המשפט בשיבתו לביקורת על מעשי המשטרה - לבדוק ולמצוא לא אך אם תפיסת הנכס נעשתה לתכלית ראויה אלא גם אם המשך החזקת הנכס בידי המשטרה אינו פוגע בבעלים במידה העולה על הנדרש. לשון אחר: שומה עליו על בית-המשפט לבדוק ולמצוא אם קיימת חלופה אשר תשיג את תכלית "מעצרו" של הנכס, אך פגיעתה בבעל הזכות בנכס תהא פחותה מן הפגיעה בו אם תמשיך המשטרה ותחזיק בנכס" (ראו: רע"פ 1792/99 גאלי נ' משטרת ישראל (פורסם בנבו) (10.06.99)).

ראוי לציין כי כשם שלטענות בדבר "כרסום" בראיות לכאורה בהליך מעצר, יש השפעה על החלטת המעצר עצמה ואף על חלופת המעצר, וכן עצמת הראיות נבדקת במסגרת בחינת "מקבילית הכוחות" הרלוונטית להחלטות מעצר, כך גם לעניינו, עצמת הראיות ובמיוחד "מה הסיכוי" (ככל שניתן להעריך) כי בסיומו של ההליך אכן יורה ביהמ"ש על פי בקשת המאשימה על חילוט התפוס, יש להם השפעה על אופי החלופה שיש לקבוע לתפיסתו.

18. אכן, הכלל הוא כי במקום בו ניתן להימנע מפגיעה קניינית, יש להעדיף חלופת תפיסה. עם זאת, אני מוצא לאבחן במידת מה בין הלכה זו לנסיבות המיוחדות של המקרה שבפניי. חלופת התפיסה תוכל להישקל כאשר אין בעצם החזקת התפוס על ידי המבקשת, משום עבירה כלשהיא. במה הדברים אמורים, במקרה שבו החפץ התפוס, הינו עצם "תמים" כשר וחוקי, אלא שאופן השימוש שנעשה בו, היה פסול. במקרים אלו, אין כל מניעה לבחון חלופת תפיסה כאשר מדובר בתפוסים "תמימים" או ניטראלים, שאין בעצם החזקתם סיכון או ביצוע עבירה, הכול, כמובן, בתנאים שייקבעו על ידי בית משפט.

19. בבע"ח 31120-01-10 עו"ד בר ואח' נ' מ"י, [פורסם בנבו] (21.02.10), בערעור שהוגש על החלטת כב' השופט ציון קפאח, בה"ת 4091-01-10 [באותו תיק], בו נדון עניין תפיסת קורקינט חשמלי, קבעה כב' השופטת חיותה כוחן:

"צדק בית משפט קמא, כאשר קבע כי יש לאבחן בין הלכה זו לנסיבות המיוחדות, נשוא ערר זה. הכלים התפוסים בידי המשיבה הינם כלים ממונעים, אשר השימוש בהם מסוכן ואסור על פי חוק ומכאן שהשבתם לידי העוררים תסכן את ציבור משתמשי הדרך ותסכל את תכלית התפיסה, הרחקת הכלים מרחובה של עיר."

- ועוד -

"כאמור, הכלים התפוסים , השימוש בהם אסור ויש להרחיקם מן השוק למען שמירה על שלומם ובטחונם של הציבור."

20. על פי בדיקת בוחן משטרה המהירות המרבית של הקורקינט כפי שנמדדה במדידת ממל"ז בניסוי שבצע הבוחן עומדת על 47 קמ"ש ועולה על המהירות המרבית המותרת על פי תו התקן לכלים דומים שהיא 12 קמ"ש. משום כך תהיה החזרת הקורקינט אפשרית אך ורק לאחר ובכפוף להגבלת המהירות בו כחוק.

הערכת סיכויי החילוט בסיומו של ההליך:

21. בעניין חילוט כלי רכב שביצעו באמצעותו עבירת תעבורה היו בעבר שתי הצעות חוק רלוונטיות. האחת, הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (חילוט רכב שעבר עבירות תנועה), התשס"ג-2003; והשנייה, הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (חילוט רכב), התשס"ט-2009.

22. מעיון בדברי ההסבר של שתי הצעות החוק הנ"ל עולה כי הכוונה הייתה ליחד את במכות החילוט לעבירה של נהיגה בפסילה וכן הצעה זו הייתה תולדה של חיפוש אחר דרכים חדשות, ואף בלתי מקובלות, לפתרון בעיית הקטל בכבישים: **"העונשים של קנסות שונים, כמו גם שלילת רשיון, כנראה אינם מרתיעים דיים. כן ידועים מקרים בהם נהגים אשר רשיונם נשלל, ממשיכים לנהוג למרות זאת. הוראה בדבר תפיסת המכונית בה נעברה העבירה מיד לאחר ביצועה ואפשרות חילוט לאחר הרשעה, עשויות ליצור מהפכה הרתעתית שתשפיע על דפוסי התנהגותו של הנהג הממוצע בכביש"**. (ראה הצעת

החוק האחרונה שהונחה על שולחן הכנסת ביום 27.07.09).

23. לאמור, המחוקק ביקש להקנות לבית המשפט לתעבורה סמכות לחלט רכב שבו נעברה עבירת תעבורה חמורה. הרעיון אינו חדש, שכן קיימת סמכות לבית המשפט לחלט רכב לאוצר המדינה על פי סעיף 36א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 וכן סמכות לחלט רכב שבו הוסע תושב זר השוהה בישראל שלא כדין, בהתאם לסעיף 12א(ד) לחוק הכניסה לישראל התשי"ב-1952.

המחוקק רצה ליצור הוראת חוק ספציפית דומה, לפיה בעבירות תעבורה חמורות אשר תוצאותיהן קשות או אשר מסכנות באופן ממשי חיי אדם, תהיה לבית המשפט סמכות לצוות על חילוט הרכב לטובת אוצר המדינה. אולם בסופו של דבר אף אחת משתי הצעות החוק הנ"ל לא התקבלה והמצב כיום נותר בגדר סמכות כללית של בית המשפט שבשיקול דעת בהתאם לסעיף 39 לפקודה.

24. בת"פ 55428-07-12 מ"י נ' איימן (בן נימר) פסיסי (פורסם בנבו) (03.01.13) הורשע הנאשם בבית משפט המחוזי בעבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא רישיון נהיגה, שימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח, הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו, החזקת נכס חשוד כגנוב, חציית צומת באור אדום, ביצוע עקיפה מסוכנת, ביצוע פניית פרסה מסוכנת ונהיגה ללא רישיון רכב בתוקף.

בהתייחסו לבקשת המאשימה לחלט את המכונית ששימשה את הנאשם בביצוע העבירות קבע ביהמ"ש את הדברים הבאים:

"גם אם יש סמכות כללית להורות על חילוט חפץ שנעברה בו עבירה, נראה שעתירת בא כוח המאשימה מרחיבה את אפשרות החילוט במידה לא סבירה, ובאופן החורג משמעותית מכוונת המחוקק. הרעיון, שתחולט מכוניתו של מי שביצע עבירות תנועה, הוא רעיון חדשני ומעניין, ואפשר שאם המחוקק יאמצו ביום מן הימים, יביא הדבר לירידה תלולה במספר תאונות הדרכים בישראל, ואף יעשיר את צרורו הנקוב של אוצר המדינה. ואולם, נראה הדבר שטרם בשלה העת ליישום רעיון זה".

25. לסוגיית חילוט חפץ העבירה נביא את דבריו הרלוונטיים של שמואל דורנר, "חילוט חפצים ששימשו בביצוע עבירה", הפרקליט, כרך מג (תשנ"ז), עמ' 211:

"החילוט נחשב על פי המשפט הקיים לאחת מצורות הענישה. לדעתי, גישה זו היא פשטנית, גורפת, ואינה עונה על הצרכים. הסמכות לחלט היתה צריכה להיות מופעלת, בעקרון, רק בנסיבות ולצרכים מוגדרים, כשעיקר מטרת החילוט למנוע מן הנאשם להוסיף ולהחזיק בחפץ שמעצם טבעו עשוי להזיק, או שהיה עלול להזיק בהיותו מצוי בידי הנאשם, או שכמבחינה מוסרית או משיקול אחר שבתקנת-הציבור אין זה ראוי כי הוא ימשיך להיות בעל זכות באותו חפץ. אין זה מתקבל על הדעת שלאחר שנגזר על הנאשם העונש הראוי לו- יבוא החילוט כעניין המובן מאליה ובגדר ענישה נוספת, כפי שהדבר, דומני, היום. רצוי כי תהיה הפרדה עקרונית בין שיקולי הענישה לבין שיקולי החילוט".

26. במקרה דנן, אני סבור כי הסיכוי שביהמ"ש בסופו של ההליך יקבל את עתירת המדינה לחילוט התפוס, אינו רב. הדבר נעוץ בשיקולי ענישה המקבלים מענה במסגרת הענישה המקובלת, מאסר בפועל, מאסר מותנה, פסילה בפועל, פסילה מותנת, קנס והתחייבות.

נראה כי בידי ביהמ"ש "ארסנל" עונשים רחב ואיני בטוח כלל וכלל כי זה המקרה בו יש להורות על חילוט התפוס, בהתחשב בעובדה כי סנקציית החילוט נועדה לעבירות חמורות ולמקרים חמורים וכן בהתחשב בעובדה כי הנאשם אינו בעלי החפץ התפוס והפגיעה העומדת על הפרק היא בזכות הקניין של צד ג' (שאינו הנאשם).

נוכח האמור אני קובע כי הסיכוי כי הרכב יחולט במסגרת גזר דין במקרה זה אינו רב. לכן השפעה ישירה על חלופת התפיסה שיש לקבוע. (באופן דומה ובאנלוגיה (כמקובל) לדיני המעצרים, בעניין הערכת סיכויי ההרשעה ועצמת הראיות המשמשים בקביעת חלופת מעצר).

סיכום והחלטה:

27. הגעתי למסקנה כי תפיסת הקורקינט והחזקתו בידי המשטרה היו בסמכות וכי קיימת עילה כאמור להמשך החזקת המשטרה בתפוס זאת למטרות ולתכלית הקבועים בהוראות סעיפים 32 ו-39(ב) לפסד"פ, כמובא לעיל בהרחבה.

28. עם זאת, ניתן להגשים את תכלית התפיסה, באמצעות חלופת תפיסה (כפי שיפורט) תוך פגיעה פחותה בזכות הקניין של המבקש. שיקול מרכזי לאופי ומהות חלופת התפיסה שמצאתי כמתאימה במקרה זה, הוא הערכת סיכויי החילוט בסיום ההליך, על פי ס' 39(ב) כאמור.

29. חלופת התפיסה תקבע בהלימה לקשר בין התפוס לנאשם, בראי העובדה כי האחרון אינו בעליו של התפוס ועל פי הערכתי כאמור את סיכויי החילוט של התפוס בבוא היום, כנמוכים.

30. בנוסף, הגעתי למסקנה כי ניתן לקבוע חלופת תפיסה ראויה, למרות היות התפוס "חפץ מסוכן" בשל הסטייה שנעשתה בו מהוראות תו התקן, זאת באמצעות התניית שחרורו בכפוף לתיקון/התקנת "הגבלת מהירות" מיכנית שתותקן בקורקינט.

אני מורה לפיכך על החזרת הקורקינט התפוס לידי המבקש בכפוף לעמידת המבקש בתנאים הבאים, אשר יחולו עד לתום ההליכים המשפטיים בקשר עם התפוס.

א. הגבלת המהירות המירבית של הקורקינט עד 12 קמ"ש בהתאם להוראות התקן. לצורך זה יועבר הקורקינט לתיקון/הגבלת המהירות אצל היבואן, על חשבון המבקש וזאת רק לאחר חתימת כל ההתחייבויות כמפורט להלן. אישור על ביצוע הגבלת המהירות יוצג ע"י המבקש לבוחן משטרה עד 48 שעות משחרור הקורקינט.

ב. חתימת המבקש על התחייבות עצמית בסך 5,000 ₪, שידאג להתקנת מגביל מהירות בקורקינט, כאמור בסעיף א' תוך 48 שעות ממועד שחרורו - וכן - שלא יבצע כל שינוי בהגבלת המהירות בקורקינט, לאחר התקנתה כאמור בסעיף א'.

ג. חתימת המבקש על התחייבות עצמית על סך 15,000 ₪, שלא ימכור ולא ישעבד ולא יוציא מרשותו את הקורקינט, בכל דרך, וכי אם ינתן עליו צו חילוט ימסור אותו למשטרה תוך 48 שעות מהמצאת הצו לידי. בהעדר התפוס יעוקל סכום ההתחייבות.

ד. הפקדת ערבון, במזומן או בערבות בנקאית בסך של 3,000 ₪ לטובת מדינת ישראל להבטחת כל שאר התנאים בהחלטתי.

ה. חתימת הנהג (עובדו של המבקש) או בא כוחו בתיק העיקרי על הצהרה, על פיה הוא מוותר במשפטו על כל טענת הגנה מצדו, הקשורה עם מבנה הקורקינט או מאפייניו.

ו. בוחני המשטרה רשאים לעכב החזרת הרכב משך 24 שעות נוספות - על מנת להשלים כל תיעוד חזותי או מקצועי אחר על ידם המיועד לשמר את הראיות למשפט.

זכות ערר כחוק.

מזכירות תעביר העתק ההחלטה לצדדים ותודיע טלפונית למבקש.

ניתנה היום, ד' אדר ב' תשפ"ב, 07 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.